

Jelenségnaplár

2002. március (JD 2 452 335–2 452 365)

A bolygók láthatósága

Merkúr. A hónap első felében még megkísérelhető észlelése a hajnali szürkületben, a délkeleti láthatóhatár közelében.

Vénusz. Egyre jobban látható az esti szürkületben, a nyugati égbolton. A hónap végén másfél órával nyugszik a Nap után. Fényessége $-3^m,9$.

Mars. Este látható a Kos csillagképben. 22 óra körül nyugszik. Fényessége $1^m,4$, átmérője $4'',6$, mindkettő csökken.

Jupiter. Az éjszaka első felében figyelhető meg az Ikrék csillagképben. Kora hajnalban nyugszik. Fényessége $-2^m,3$, átmérője $40''$.

Szaturnusz. Az éjszaka első felében látható a Bika csillagképben. Éjfél körül nyugszik. Fényessége $0^m,1$, átmérője $18''$.

Uránusz, Neptunusz. A Nap közelsége miatt nem figyelhetők meg.

Mély-ég ajánlat

Az M93 környékének (Pup–Cma) objektumai

Beküldés: március 6-ig.

A Leo Minor csillagkép objektumai.

Beküldés: április 6-ig.

Az α CVn– γ Com közötti objektumok.

Beküldés: május 6-ig.

Az ajánlati területek térképei, az objektumok adatai, valamint észlelőlapok válaszboríték ellenében igényelhetők Berkó Ernő rovatvezetőtől.

Az észlelések beküldési határideje: minden hónap 6-ai

Holdfázisok

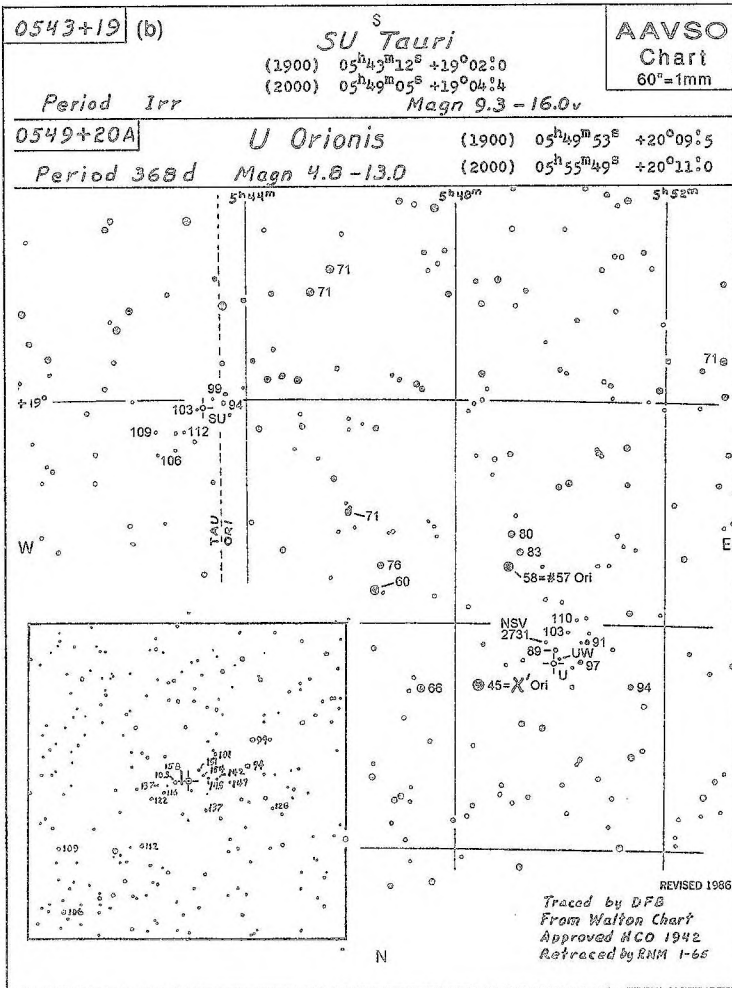
06. 03:24 UT	Utolsó negyed
14. 02:02 UT	Újhold
22. 02:28 UT	Első negyed
28. 18:25 UT	Telehold

Mira és SRA maximumok

01. Y Dra	$9^m,2$	VA 1
01. T Peg	8,9	
03. Y Vir	9,4	VA 16
04. R Boo	7,2	VA 14
08. Z Cas	10,0	VA 5
09. RZ Sco	8,8	
10. RR Cep	10,2	VA 16
11. V CrB	7,5	VA 1
12. RV Her	10,1	VA 6
12. RS Lyr	10,2	
13. U Cas	8,4	VA 5
13. R Tau	8,6	VA 6
14. T CVn	9,6	VA 10
14. Y And	9,2	VA 7
14. BG Ser	11,0	VA 16
14. X Oph	6,8	VA 12
17. R Ari	8,2	VA 10
18. V Cas	7,9	VA 5
20. W Eri	8,6	
20. Y Mon	9,1	
20. RU Oph	9,3	
23. Y Peg	10,5	
24. U LMi	10,8	VA 9
24. UX Cyg	9,7	
26. χ Cyg	5,2	VA 7
28. S Lib	8,4	
30. R Her	8,8	VA 15

A hónap változócsillaga: SU Tauri

„Rendese” körülmények között e havi ajánlatunk, az SU Tauri az északi ég egyik legfényesebb R Corona Borealis típusú változócsillaga, nem messze az U Orionis mira változótól. Maximumában $9^m,0$ – $9^m,5$ között ingadozik fényessége (habár tíz éve nem láthattuk már ilyen fényesnek...). Típusának megfelelően a csillag teljesen előre jelezhetetlen időközönként mély minimumokat mutat, amikor akár 17 magnitúdóig is csökkenhet fényessége. 1993-ban egy hosszú minimum kezdődött, amikor gyakorlatilag évekre eltűnt a 40–50 centiméternél kisebb távcsővel észlelők számára. A leg-

újabb észlelések alapján mintha véget ért volna a nagy minimum, immáron néhány hónapja 10 és 11 magnitúdó között vándorol. Ettől függetlenül bármikor elindulhat vissza, így napi rendszerességű nyomon követése fontos feladat. Megtalálását a $4^m,5-s$ χ^1 Ori közelsége nagyban megkönnyíti. (Ksi)

Jupiter-fedés február 23-án hajnalban

A Meteor csillagászati évkönyv 2002 szerint a fedés hazánkból nem látható, pedig az északnyugati országrészből (Vas és Győr-Moson-Sopron megyéből) a bolygó fedése 1 fokos horizont feletti magasságnál megfigyelhető lesz. A fedés a horizonton nagyjából a Tata-Nagykanizsa vonalon látszik. Viszont a Jupitertől nyugatra helyezkedik el mind a négy Galilei-hold. A legtávolabbi két hold, a Ganymedes és a Callisto fedése az egész országból látható lesz 02:40–02:50 UT között, a horizonttól 1–2 fok magasan. Sopronban a Callisto 02:43:28-kor, a Ganymedes 02:45:19-kor, az Io 02:48:18-kor, az Europa 02:50:55-kor majd a Jupiter 02:51:26 UT-kor kerül a Hold mögé. A Hold megvilágítottsága 76%, a Jupiter $-2,6$ magnitúdós. Utoljára 1983-ban volt, legközelebb pedig csak 2012-ben lesz éjszaka látható Jupiter-fedés. (Szabó Sándor)

A Polaris Csillagvizsgáló programjaiból

Előadás-sorozat keddenként 18 órától:

Azrobiológia: a harmadik évezred tudománya

(a sorozat utolsó két előadása március 5-én ill. 12-én)

Március 5. Az élet lehetősége a Naprendszerben (Hargitai Henrik, Sik András)

Március 12. Exoökológia – az élet helye a Tejútrendszerben (Kereszturi Ákos)

Március 19. Az extragalaktikus háttér (Kiss Csaba)

Március 26. 1992–2002: az MCSE tíz éve (Mizser Attila)

Részvételi díj: felnőtteknek 250 Ft, diákoknak és nyugdíjasoknak 200 Ft.

Előadásaink MCSE-tagok számára ingyenesek.

Csütörtökönként 18 órától:

Csillagászati szakkör középiskolások (15–19 éves korosztály) számára. Jelentkezőket folyamatosan fogadunk!

Címünk: 1037 Budapest, Laborc u. 2/c.

Aktuális programok: <http://polaris.mcse.hu>

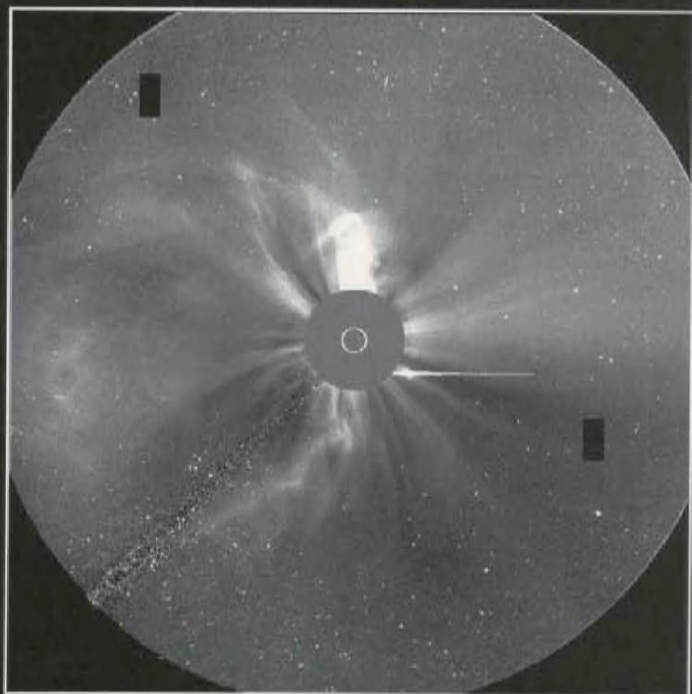
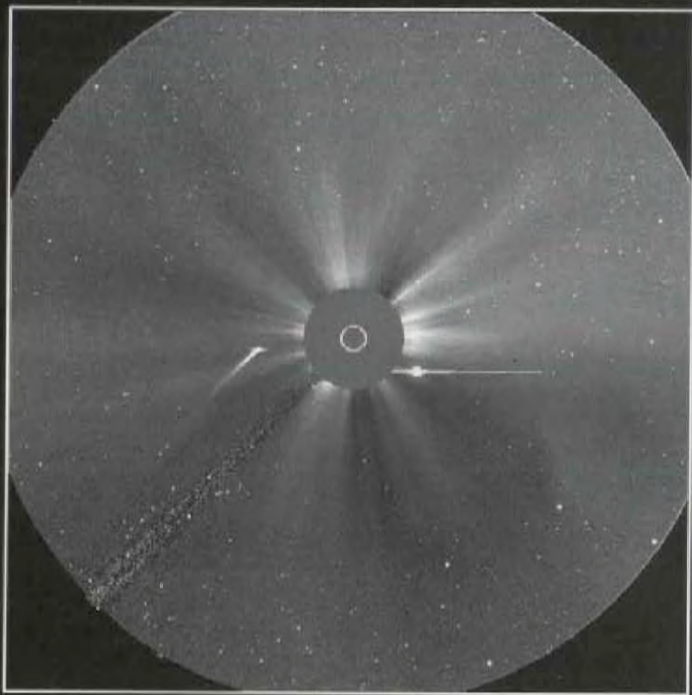
Polaris-bolt: <http://polaris.mcse.hu/polaris-bolt>

Közgyűlés!

Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy idei rendes közgyűlésünket április 6-án (szombaton) tartjuk, az Óbudai Művelődési Központban.

Részletes programmal következő számunkban jelentkezünk.

A 96P/Machholz 1
üstökös január 8-ai
perihélium-átmenete
a SOHO űrszonda
felvételén.
A Naptól jobbra
a Vénusz látható

Színes mellékletünk:
A város és a csillagok

